
Obsah

I. DÍL

Předmluva ke třetímu vydání	11
Úvod	17
1. kapitola: Archaické základy západní civilizace	19
Teorie světového systému	20
Vznik a povaha jádrových civilizací	24
Povaha archaické kosmologie	27
Symbolické dimenze kultury	33
Řád a chaos	37
Kronos ankylométés a Kronos megas/basileus	39
Iniciační komplex	42
Marginalita, liminalita a communitas	50
Proměny psychedelické zkušenosti	56
Pojetí času a eschatologie v západní kultuře	66
Mahábhárata jako produkt historizace eschatologického mýtu	68
Soumrak bohů	75
Bitva u Brávelliru	78
Druhá bitva u Magh Tuireadh a Bundahišn	79
Historizace eschatologie ve starém Římě	81
2. kapitola: Svatá válka: kosmologie a kosmografie ve středověku	83
Západní Eurasie po roce 476	83
Křesťanská kosmologie v raném středověku	85
Misijní expanze a biblická geografie	92
Tajemno a podívno	93
Kosmologie a kosmografie	96
„Temný věk“ a „zázrak“ desátého století	97
Středověká Evropa, Grónsko a Amerika	99
Člověk putující: fenomén poutnictví	113
Zaslíbené země středověku	115
Expanze stepních národů	116
Člověk bojující: křížové výpravy	117
Vládce „tří Indií“	125
Vzestup kupeckých republik	127
Mongolská expanze	131

Mongolský útok na Západ: „ <i>Nechme psy, aby pozřeli jeden druhého</i> “	135
Pax mongolica	137
Západ potkává Východ	139
Giovanni Carpini – „objevitel Asie“	141
Svatý Ludvík a mongolská „hra s evangelizací“	143
Vilém Rubruck a počátek dekosmologizace geografického prostoru	145
Nestoriáni	148
Východní misie	149
Západní misionáři v Číně	152
Západní misionáři ve Zlaté hordě, Čagatajské říši a Říši ilchánů	155
Západní misionáři v Indii	156
Evropští obchodníci v Asii	157
Marco Polo	162
Pokus o mongolsko-křesťanskou alianci	165
Rabban Sauma: smír Západu s nestoriány	167
Zklamané naděje: konec sblížení ilchána se západním křesťanstvem	168
Dezintegrace církevních struktur a ústup Západu z Asie ve čtrnáctém století	170
Středověká Evropa a Afrika: zlato a říše kněze Jana	173
„Podzim středověku“	182
Zámořské výpravy a počátky mocenské expanze Západu	183
Obraz světa na Západě v období vrcholného středověku	184
Mandeville, kosmologie a fantastická literatura	190
Čínská výzva	191
Lesk a pád islámské expanze	194
Portugalské impérium	200
Dobytí Nového světa	212
Španělské panství v Novém světě: stříbro, víra a conquistadoři	219
Pád říše Aztéků	220
Pád říše Inků	224
Socioekologický rozvrat indiánské civilizace	227
„Století conquistadorů“	229
Evangelizace Nového světa	232
Bartolomé de Las Casas a spor ve Valladolidu	235
„Zkrocení Ameriky“	241
Ekonomický význam Nového světa	244
Portugalská Brazílie a karibská oblast	246
Proměny koloniální společnosti Nového světa	250
Amerika: zrození utopie	253
Triumf diachronie: expanze západního pojetí času	260

3. kapitola: Instrumentalizace světa: Triumf novověké kosmografie a biblické antropologie	271
Technika jako moc: ekonomické a technologické předpoklady	
evropské expanze	277
Znovuobjevení Říše středu	282
Krize a pád tordesillaského světového řádu: <i>bellum omnium contra omnes</i>	288
Puritánský typ kolonizace	297
Antropologická paradigmata raného novověku: „ <i>Jsmé šťastnější, když se naše duše rozšiřuje</i> “	301
Giambattista Vico a pokus o jednotnou filosoficko-historickou vědu o člověku	309
Vznik a formování etnografické a etnologické vědy	318
Počátky novověké vědy o lidském těle a vznik fyzické antropologie	320
Antropologické myšlení osvícenství	322

II. DÍL

4. kapitola: K pramenům autentického bytí: vznik moderního antropologického myšlení	335
Zrození kulturní antropologie z ducha romantismu	342
Filosofická antropologie a „zpěv Spinozy“ v díle Johanna Gottfrieda von Herdera	346
Wilhelm a Alexander von Humboldt: „chrám harmonického kosmu“	351
Zrození národa: nesnesitelná tíže autentického bytí	359
Setkání Evropy a Indie: nová orientalistika a poslední dějství	
biblické antropologie	362
Orientální renesance a vzestup „indofobie“	382
Sanskrt jako „jazyk Ráje“: vznik indoevropské filologie ve Francii a Německu ...	389
Mocenská nadvláda Západu	391
Antropologické myšlení ve Velké Británii v první polovině devatenáctého století	397
Patriarchální despotie jako nástroj konzervativní kritiky utilitarismu	400
Matriarchální utopie	404
Friedrich Max Müller a zrození árijské rasy	418
Zrod a triumf rasového myšlení	423
Darwinistická revoluce	440
Osudová aliance: vznik a vzestup sociálního darwinismu	448
Klasický evolucionismus v antropologii	458
Edward Burnett Tylor: intelektualismus, přežitky a kulturní eugenika	459
John Lubbock: tvůrce darwinistické antropologie a archeologie	464
Lewis Henry Morgan: systém příbuzenství a evolucionistická bricolage	466
Andrew Lang a pokus o rehabilitaci pramonoteismu	476

James George Frazer: totemismus, exogamie a magická přitažlivost	
Zlaté ratolesti	479
Zlomená Zlatá ratolest: krize Tylorova a Frazerova paradigmatu	496
Německá fyzická antropologie na přelomu devatenáctého a dvacátého století	503
Darwinismus a vzestup rasové teorie v Německu	508
Německé antropologické myšlení tváří v tvář pangermanismu	515
Německá antropologie a antisemitismus	519
Antroposociologie jako pokus o „sociologii rasy“	521
Úzkost z „degenerace“ a nástup eugeniky	525
Vznik a rozmach neodifuzionismu v Německu a ve Velké Británii	531
Děti slunce: britská heliolitická škola	546
Francouzská sociální antropologie	551
Georges Dumézil a „ideologický determinismus“	558
Vznik teorie o indoevropské trojčlennosti	561
Povaha Indoevropanů v díle Georgese Dumézila	564
Sociologický výklad trojčlennosti	566
Gnozeologický obrat padesátých let	568
Pojetí funkce a struktury v díle Georgese Dumézila	570
Ideologie v Dumézilově pojetí	572
Válka funkcí	576
Typologie a vnitřní morfologie trojčlenného systému	581
Vnitřní dualismus funkcí trojčlenné ideologie	582
První funkce trojčlenné ideologie	582
Varuna–Úranos	587
„ <i>Mutilation paradoxalement qualifiante</i> “	588
Druhá funkce trojčlenné ideologie	590
Hříchy a triumfy válečnickovy	591
Třetí funkce trojčlenné ideologie	593
Symboly překlenující indoevropskou trojčlennost	594
Ideologie trojčlennosti ve středověké Evropě	600
Georges Dumézil a totalitarismus	602
Ohlas díla Georgese Dumézila	604
Cambridgeská ritualistická škola	605
Franz Boas: triumf historického partikularismu a pravda jedinečnosti	608
Na prahu „klasického věku“	622
Bibliografie a poznámky	625
Literatura	672
Rejstřík	746